

Questions and Answers (Q&A) webinar vaardigheidstoetsen

Zoeken naar alternatieve toetsvormen voor vaardigheidstoetsen

Waar vind ik een praktisch overzicht van de verschillende soorten vaardigheden en de mogelijkheden die er zijn op het gebied van toetsen? Mede zodat het ontwikkelen van toetsen voor komend jaar een slag verder komt?

In de presentatie worden enkele voorbeelden gegeven. Veel examinatoren kunnen alternatieven bedenken die passen bij de leeruitkomsten en hun expertise. Veelal zijn onderwerpen als werkbelasting en expertise ook onderdeel van deze brainstormsessies.

Binnen het netwerk Toetsbekwaamheid h(b)o zijn veel mooie voorbeelden gedeeld. Lid worden van dit netwerk kan eenvoudig via www.toetsbekwaamheid.nl/#lidworden. Op basis van de voorbeelden en richtlijnen is een handreiking omzetten van toetsen ontwikkeld. Deze is te downloaden via: <https://www.han.nl/onderzoek/nieuws/tips-voor-toetsen-op-afst/>

Hoe kan je communicatieve vaardigheden goed online toetsen?

Er zijn verschillende mogelijkheden om communicatieve vaardigheden online te toetsen. Het is noodzakelijk om eerst helder te hebben welke communicatieve vaardigheden je wilt zien/ horen of lezen. Daarnaast is het belangrijk om te weten welke communicatieve vaardigheden in welke andere toetsen aan bod komen. Studenten presenteren vaak meerdere keren gedurende de opleiding. Op welke aspecten kan je online goed letten (bijvoorbeeld kop staart verhaal, gebruik van vaktaal, etc) en welke aspecten kan je op een ander moment goed letten (bijvoorbeeld non-verbale communicatie, reageren op vragen).

Neem daarbij mee in de overweging dat op dit moment bijna iedereen online communiceert en dat dit dus op dit moment een passende manier is voor de huidige (nu) beroepspraktijk waartoe wij opleiden. Deze manier is vaak moeilijker dan de manier die de student gewend was. Binnen de opleiding fysiotherapie aan de HU bijvoorbeeld communiceren studenten met een gesimuleerde online patiënt zoals dat nu ook in de werkelijke praktijk gebeurt.

Online zijn er mogelijkheden om te presenteren voor groepen en diverse mogelijkheden om extra middelen (tools en video) te gebruiken.

Mag je MC toetsen thuis afnemen? Zonder of met controle via proctoring. Moeten we als examencommissie dit wel of niet toestaan?

MC toetsen betreffen veelal conceptuele kennis, daarom vallen vraagstukken over gebruik van proctoring buiten de scope van dit webinar dat gericht is op vaardigheden.

Veel hogescholen (en universiteiten) bespreken vragen over proctoring op hogeschool niveau en maken hogeschool brede afspraken waar opleidingen vervolgens hun keuzes op kunnen baseren.

Wij hebben de belasting voor docenten expres niet mee laten wegen bij de ontwikkeling van alternatieve toetsvormen, omdat dat aspect bij de organisatie ligt en volgens ons geen rol zou mogen spelen. De organisatie moet maar capaciteit bijschakelen, kort gezegd. Jullie gaan daar blijkbaar anders mee om?

Bij vragen over de belasting van docenten speelt de afweging in welke mate deze belasting afbreuk doet aan de beoogde toetskwaliteit. Niet elke opleiding is in de gelegenheid de capaciteit te vergroten. Tevens, bij het toetsen van vaardigheden, is een gemeenschappelijk normatief kader een belangrijk onderdeel om te komen tot betrouwbare beslissingen; 'extra' examinatoren vraagt dus om 'extra' kalibratie. Daarnaast kan een hoge belasting van de examinatoren beoordelaarseffecten met zich meebrengen. Dergelijke aspecten moet je afwegen als je kiest om dit aspect bij de organisatie te laten en niet mee te nemen als een onderdeel van de ontwikkeling van het alternatief.

Toetsprogramma

Hoe voorkom je dat dusdanig veel examinatoren van dezelfde vaardigheid denken "deze wordt later/ elders in de opleiding getoetst, dus die kan ik nu wel achterwege laten", waardoor die vaardigheid uiteindelijk amper tot niet getoetst wordt bij een bepaalde groep/jaargang studenten?

Vaardigheden ontwikkelen vraagt tijd en oefening. Als de studenten het onderwijs (dus de tijd en oefening) gemist hebben, wat ga je dan toetsen?

Dit kan je voorkomen door een goed overzicht te hebben op het gehele toetsprogramma, inclusief de toetsvormen en niveaus/ complexiteit. De examinatoren hebben dit overzicht lang niet allemaal, dus betrek een hogeschool(hoofd)docent vanuit een curriculum commissie, een toetsexpertgroep, of andere docenten die dit overzicht wel hebben.

Vraag of opleidingen competentiematrixen en andere materialen hebben waaruit je inzicht krijgt over het gehele toetsprogramma.

Durf een extra (formatieve) vaardigheidstoets te vragen, of extra aandacht voor de beoordeling van bepaalde vaardigheden op een hoger niveau zodat de studenten weten wat hun beheersingsniveau is.

Vanuit Programmatisch toetsen gezien: hoe kan de kwaliteit van toetsen nog worden geborgd bij vermindering van het aantal datapunten?

Vanuit het perspectief van programmatisch toetsen kijk je naar de beslissing die je wilt nemen: wat moet de student doen/laten zien voor het afronden van deze onderwijseenheid? Vervolgens bedenk je welke informatie – de datapunten – je nodig hebt om een valide en betrouwbare beslissing te kunnen nemen. Het gaat dan om het aantal datapunten, en ook om het soort datapunten. Als het gaat om het toetsen van vaardigheden, dan moet je je bijvoorbeeld bedenken of je een valide en betrouwbare beslissing kunt nemen zonder een beoordeling in de praktijk.

Wil je meer weten over programmatisch toetsen? Informatie vind je op: <https://husite.nl/toetsing-nieuw/toetsprogramma-beleid/toetsprogramma/programmatisch-toetsen/>

Het kwaliteitsinstrument KIT2.0 (www.kwaliteit-toetsprogramma.nl) en het protocol afstuderen 2.0 (<https://toetsbekwaamheid.nl/wp-content/uploads/2020/05/4.-Protocol-afstuderen-2.0.pdf>) zijn tools die kunnen helpen bij het borgen van de kwaliteit van het gehele programma. In deze

tools vindt je vragen die je kan gebruiken bij de afweging of je het aantal 'datapunten' nog voldoende vindt.

Kan je de toetsen van bijvoorbeeld blok B en C formatief maken bv en dan alleen D summatief toetsen? Geef je dan wel of geen EC's?

Ja dat kan in principe wel. De vraag is wel in hoeverre daarbij het hele toetsprogramma / examenprogramma verandert en of dat wenselijk is. Uiteindelijk ken je de EC's dan pas toe in blok D. Dit werkt alleen als in blok B, C en D enigszins vergelijkbare leeruitkomsten worden getoetst. Wanneer bijvoorbeeld in blok B geheel andere vaardigheden centraal staan dan in blok C, dan is het niet logisch om in blok B de toets een formatieve functie te geven, omdat de leerinhouden niet meer terugkomen. Bij toetsen met een formatieve functie is het belangrijk dat studenten de feedback ook kunnen benutten, in dit geval in het volgende blok. Als er heel verschillende vaardigheden worden getoetst in blokken B, C en D is het ook niet logisch om in blok D wel studiepunten toe te kennen op basis van eigenlijk dezelfde toets die in blok B nog een formatieve functie had. Belangrijk is dat je aan het einde van blok D voldoende informatie (datapunten bij programmatisch toetsen) hebt om een valide en betrouwbare beslissing te kunnen nemen over alle leeruitkomsten die in blokken B/C/D centraal staan.

Wat doe je administratief met 'doorgeschoven' toetsen als ze verderop in het programma getoetst worden?

Administratief zijn er verschillende mogelijkheden. Ten eerste kan het examenprogramma worden aangepast, dat zal echter wel een behoorlijke administratieve rompslomp opleveren. Ten tweede kan een deel van de toets doorgaan en een deel doorgeschoven worden waarbij er administratief geen wijzigingen ontstaan, maar dit heeft wel consequenties op ontwerp- en uitvoerend niveau en wellicht ook op resultaat niveau (andere rendementen). Ten derde kunnen studenten vrijgesteld worden voor deze toets als het op een later tijdstip op een hoger niveau getoetst wordt. Dit is ook een aanpassing in je examenprogramma. Ten vierde kan de toets pas later geadmistreerd worden zodra de studenten het onderdeel afronden. Ten vijfde zijn er opleidingen die de beoordeling omzetten van cijfers naar voldaan/niet voldaan. Let op of dit toegestaan is binnen de kaders van jouw opleiding. Ten slotte zijn er vast nog meer varianten mogelijk die onderling uitgewisseld kunnen worden.

Het is mooi bedacht om de leeruitkomsten die je wel kunt toetsen alvast te toetsen en wat echt niet kan dan uit te stellen, maar wat doe je met afstudeerders? Wij hebben een hands-on toets die niet op een andere manier kan. 4 van de 6 leerdoelen kunnen (en worden) al afgetoetst, maar die 2 andere kunnen echt niet ... uitstellen kan niet ivm afstuderen.

De toetsen in de afstudeerfase hebben de minste tijd 'over' voor aanpassingen binnen het toetsprogramma. Gelukkig betreft het in deze fase vaak integrale toetsen op competentie-niveau waarbij de vaardigheden een onderdeel zijn van de competentie die centraal staat. Soms kan dan juist dit vaardigheidsonderdeel wel op een alternatieve manier aangetoond worden, ook al wordt de toets dan minder integraal. En soms, omdat het een integrale toets is, kunnen de vaardigheden gecompenseerd worden binnen de competentie als geheel.

In het Protocol Afstuderen (<https://toetsbekwaamheid.nl/wp-content/uploads/2020/05/4.-Protocol-afstuderen-2.0.pdf>) vind je tools die kunnen helpen bij het borgen van de kwaliteit van het gehele afstudeerprogramma.

Examencommissieleden staan voor de uitdaging om zich hardop af te vragen in welke mate ze vertrouwen hebben in het gehele opleidingstraject. In hoeverre dragen ervaringen uit voorgaande jaren bij aan het vertrouwen dat het opleidingstraject er mede zorg voor draagt dat je een startende beroepsprofessional aflevert?

Toekennen van EC's

Als je een toets deels kunt afnemen, dan kun je de OE (onderwijseenheid?) dus niet geheel afronden en dus de EC's niet toekennen. Of toch? (via examencommissie.)

Ook deze vraag is alleen te beantwoorden als je overzicht hebt over het geheel. Veel opleidingen kiezen ervoor om het examenprogramma in tact te houden en dus het toekennen van de totale hoeveelheid EC's uit te stellen totdat de toetsonderdelen allemaal zijn aangetoond, al dan niet op een hoger niveau. Er zijn ook opleidingen die de EC's volledig toekennen in de wetenschap dat bepaalde onderdelen later aan bod komen en daarmee dekkend zijn.

In welke mate heeft het later toekennen van EC's consequenties voor het BSA?

Het BSA is 1 jaar uitgesteld, dus het toekennen van EC's kan ook 1 jaar uitgesteld worden.

Kan je EC's toekennen op basis van een formatieve toets?

In deze vraag zit een verwarring over "formatieve toets". Het is handiger om formatief en summatief te zien als functies van een toets. Een toets kan namelijk ook beide functies tegelijk hebben: formatief (want je wilt feedback geven) en summatief (want je wilt EC's toekennen). Als je dit onderscheid maakt, dan kun je dus geen EC's toekennen op basis van een "formatieve toets". Als je EC's toekent, heeft de toets altijd een summatieve functie.

Als je EC wel al toekent, hoe bepaal je dan een resultaat?

EC's worden toegekend op basis van resultaten, andersom kan niet.

Rol van de examencommissie

Vind je dat examencommissie alternatieve toetsen moet goedkeuren? Daar hebben we toch examinatoren voor benoemd?

Ja, daar heeft de examencommissie of de directie een taak in. Uiteraard bepaalt de examencommissie of de directie niet welke toetsvorm gekozen wordt. Dat is en blijft een taak van de examinator. Die maakte een keuze op basis van de toen geldende parameters en dat is in de OER vastgelegd.

Daarin zit ook de oorzaak van de rol van de examencommissie. In veel reglementen binnen hogescholen is wel een onvoorziene omstandighedenclausule opgenomen die veelal deze bevoegdheid bij een directie legt, en een bepaling die aangeeft dat de examencommissie in

principe besluit of een alternatieve toets wordt toegestaan. Omdat, vanwege de aangepaste omstandigheden, andere beslissingen genomen zullen kunnen en/of moeten worden, kan het zijn dat de examencommissie hierin een rol heeft.

Zelf hebben we daarbij onze, in de webinar getoonde, vier scenarios* voor gemaakt. Daarbij laten we de een op een keuze voor een alternatief bij de examiner, maar indien er gevolgen zijn (bijvoorbeeld voor studeerbaarheid) dan is de examencommissie en/of directie aan zet. Maak hierover afspraken met je directie.

Als de normering na het afnemen van de online toets wordt gewijzigd moet dan de examencommissie akkoord geven of heeft examencommissie geen actieve rol?

De normering wordt bepaald door de examinatoren en de vorm van de toets kan hierbij bepalend zijn. Dit is hetzelfde als bij de reguliere vorm van de vaardigheidstoets. De examinatoren dienen te kunnen verantwoorden hoe de normering passend is bij het gewenste beheersingsniveau van de vaardigheden. Dit geldt voor zowel de oorspronkelijke als de alternatieve vorm. De rol van de examencommissie is dus altijd een borgende.

Moeten alle wijzigingen door de examencommissie? Zo niet: hoe is de examencommissie dan wel betrokken? Informeren van de examencommissie, blijft het daarbij of heeft de examencommissie hier ook inspraak in?

In de examencommissie van de tweedegraads lerarenopleidingen van de HAN, waar Jeroen van der Linden voorzitter is, hebben ze ervoor gekozen dat omzettingen van toetsen die geen gevolgen hebben qua inhoud (dus dezelfde doelen worden getoetst) en qua tijd (dus heeft bijvoorbeeld geen negatieve gevolgen voor het behalen van een diploma) overgelaten worden aan de examinatoren. Die stellen argumenten op voor de alternatieve vorm en afname en informeren de examencommissie.

Als de doelen en/of het tijdsplan wel veranderen, dan is de examencommissie aan zet. Die zal zelf (en uiteraard in overleg met de directie) kaders moeten bepalen wanneer de borging niet in het geding komt. Bij ons doen examinatoren een voorstel dat we in het dagelijks bestuur van de examencommissie bespreken. De examiner krijgt dan wel of geen toestemming.

Het helpt om met elkaar een dergelijke richtlijn af te spreken zoals de vier scenario's*.

Een toetsvorm ligt vast in het toetsprogramma en is zo een soort van contract met de student toch? Moet dan niet elke toetsvorm aanpassing via de examencommissie lopen en goedkeuring krijgen?

Toetsvormen kennen verschillende niveaus van uitwerking. Er zijn hoofdvormen zoals bijvoorbeeld presentaties, verslagen, assessments, portfolio's, kennistoetsen en vaardigheidstoetsen. Deze hoofdvormen blijven veelal ongewijzigd. De concrete vorm of opdracht verandert veelal wel bij de ontwikkeling van een alternatief. Zo kan een presentatie veranderen in een filmpje waarin de student alsnog een bepaald onderwerp presenteert. Het is de vraag op welk niveau de toetsvorm in het toetsprogramma is uitgewerkt.

Tevens zijn veel toetsvormen passend gekozen bij de leeruitkomsten. Het alignment met de leeruitkomsten staan centraal bij de ontwikkeling van een alternatief. In een heel aantal gevallen worden er alternatieven ontwikkeld die ook in de toekomst gebruikt kunnen blijven worden en waarbij het beoordelingsformulier ongewijzigd blijft. Het aanpassen van de leeruitkomsten omdat er een deel van het onderwijs is vervallen of het aanpassen van de beoordelingsindicatoren of

criteria is een heldere scheidslijn die gebruikt kan worden om te bepalen of de aanpassing voorgelegd dient te worden.

Welke rol heeft de examencommissie in het wijzigen van het toetsprogramma? Als de regie meer bij 'de opleiding' zelf ligt, waarbij de examencommissie de borgende rol heeft betreffende het eindniveau, hoe wordt daar tegenaan gekeken vanuit programmatisch perspectief?

Hier betreft de vraag welke rollen de 'examencommissie' en de 'opleiding' hebben ten opzichte van elkaar. Veelal zijn de rollen en verantwoordelijkheden van de examencommissie en de opleiding uit elkaar getrokken bij het beschrijven ervan. In deze crisistijd is het nodig dat deze twee gescheiden rollen (ook wel 'borgen' en 'leveren' genoemd) met elkaar communiceren en afstemmen. Het doel van alle partijen is recht doen aan belangen en zoveel mogelijk het nadeel voor studenten en de samenleving voorkomen.

Bij programmatisch toetsen veranderen de rollen van taken de examencommissie in principe niet. Wat anders is, is dat de student gedurende de opleiding datapunten verzamelt, die op dat moment een formatieve functie hebben (feedback en leren). De datapunten verzamelt de student in een portfolio, en op basis van alle datapunten in het portfolio wordt – op een aantal momenten, vaak voor 15 of 30 EC – een beslissing genomen. Bij programmatisch toetsen is het belangrijk dat de examencommissie vertrouwen heeft in de manier waarop die beslissing tot stand komt. Een opleiding kan wel wijzigingen toestaan in het aantal en soort datapunten (en vaak is hier ook een bepaalde mate van vrijheid voor de student), maar de examencommissie moet nog steeds de kwaliteit van het beoordelingsproces kunnen borgen. Dat kan bijvoorbeeld doordat is vastgelegd dat beslissing volgens vastgelegde procedures worden genomen en beslissingen worden gemotiveerd en onderbouwd.

Een vraag wat zich voordoet bij ons (examencommissies) wat de effecten zullen zijn van de toetsen die binnen korte tijd vanwege de Corona crisis aangepast moesten worden. Dekt het de lading? Een stok achter de deur wat besproken wordt door onze examencommissies is het 'eigen onderzoek' wat een examencommissie eventueel mag instellen o.b.v. de WHW. Deze bijzondere bevoegdheid wordt nauwelijks gebruikt omdat er onduidelijkheid is in welke gevallen dit ingezet mag worden. Zou de Corona crisis mogelijk aanleiding geven om deze bevoegdheid op te laten nemen in de OER?

De bevoegdheid (in [artikel 7.10 lid 2](#)) 'voorzover de examencommissie niet heeft bepaald dat het examen tevens omvat een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in het eerste lid' gaat over het onderzoek naar en beoordeling van naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus (lid 1). Er is veel controverse over het wel of niet gebruiken van deze bevoegdheid. Volgens ons gaat het sowieso over het competentieniveau van de individuele examinandus (student) in dit artikel.

Als examencommissie zul je altijd onderzoek doen naar de kwaliteit van de toetsen zelf, anders kun je de kwaliteit niet borgen (taak uit artikel 7.12b, lid 1a: *het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens...*). Dat laatste is ook wat je wil. Als examencommissie wil je weten of de alternatieve vormen e.d. invloed hebben op de kwaliteit van de metingen naar de kennis, inzicht en de vaardigheden. Maar niet voor een individuele student, maar voor alle studenten. Daarvoor heb je geen extra bevoegdheid nodig. Veel examencommissies voeren een steekproef uit om de kwaliteit van tentamens te kunnen bepalen.

Binnen de examencommissie van de tweedegraads lerarenopleidingen van de HAN is bewust gezorgd dat daar ook tentamens uit het coronatijdperk bij zaten zodat er een beeld is wat dit met

de kwaliteit gedaan heeft. Daarnaast hebben examinatoren argumenten om voor bepaalde vormen te kiezen, zowel voor als tijdens corona. Als die argumenten steekhouden en de tentamens zijn volgens de aanwijzingen afgenomen, waarom zou de examencommissie dan voor corona wel op die wetenschap varen en niet tijdens corona?

In hoeverre moeten opleidingscommissies betrokken worden na wijzigingen in toets?

Het is raadzaam om met de opleidingscommissie te bespreken in welke mate zij betrokken willen zijn. Een wijziging kan vrij klein zijn, waarbij alleen de opdracht iets aangepast wordt, maar een wijziging kan ook groot zijn waarbij delen van een toets vervallen of beoordelingscriteria veranderen. Een opleidingscommissie kan goed meedenken vanuit het perspectief van de studenten, ook bij het brainstormen over alternatieve vaardigheidstoetsen.

Kijk goed naar wat de reglementen zeggen over wie aan zet is bij deze wijzigingen. Meestal zal dat de examencommissie zijn omdat ze, vaak samen met de directie, de bevoegdheid heeft om af te wijken op datgene wat vastgelegd is. Degene die bepaald of afgeweken mag worden kan bepalen om daar wel of niet andere commissies bij te betrekken.

Mag je achteraf een toets afkeuren als de resultaten aanzienlijk beter zijn dan andere jaren?

Indien er sprake is van fraude, dan volg je de daarvoor opgestelde procedures. Een toets afkeuren, alleen op basis van afwijkende resultaten, is zeer ongebruikelijk en vraagt grondige argumentatie. Een alternatief ontwikkelde vaardigheidstoets heeft wellicht een andere norm en cesuur dan de reguliere vorm. Kijk of de resultaten passend zijn bij de alternatieve vorm en bij de eerdere resultaten van studenten. Bedenk dat de toets het doel heeft om vast te stellen of de student de vereiste kennis, het inzicht en de vaardigheden heeft.

Borging door examencommissies

Het lijkt of de borging alleen is ingevuld op het toetsen van de leerdoelen, hoe borgt een examencommissie de identiteit en de eventuele hulpmiddelen?

Het aantonen van bepaalde vaardigheden gebeurt veelal individueel. Het borgen van de identiteit van de student is bij de alternatieve vormen vaak niet anders dan bij de eerdere vorm. Online legitimeren is geen probleem. Eventuele hulpmiddelen kunnen problemen geven omdat de student in de thuis/ online omgeving deze niet, of juist te makkelijk ter beschikking heeft. De ontwikkelaar van de alternatieve vorm zal hierin bepaalde afwegingen maken die je als examencommissie wil weten als dit bijvoorbeeld kan leiden tot ongelijkheid. De alternatieve toetsvormen op het gebied van vaardigheden liggen vaak dicht op de werkelijke (Corona) praktijk en worden aangepast naar een online praktijksituatie binnen de RIVM maatregelen. Soms, zoals binnen zorgopleidingen, zijn bepaalde hulpmiddelen noodzakelijk om te beslissen of een student bepaalde vaardigheden beheerst, denk bijvoorbeeld aan een oefenpop voor reanimatievaardigheden. Dit is ondoenlijk om online te toetsen. Een alternatief dat een deel van de vaardigheid kan dekken is bijvoorbeeld een Situated Judgement Test. De motorische vaardigheid zal óf later, óf op een hoger niveau (bijvoorbeeld bij aanvang van de stage) in de opleiding getoetst moeten worden.

De vier scenario's* gaan over een check aan de voorkant. Hoe gaan jullie om met de kwaliteit van toetsing en examinering, na afloop van de alternatieve toetsing? Welke informatie willen jullie zien?

Het type informatie aan de achterkant verandert niet, de interpretatie daarvan kan wel anders zijn geworden. Dit is geheel afhankelijk van de situatie en de context van de betreffende vaardigheidstoets. Als je nu een deel niet kan meewegen in de beslissing, zoals bijvoorbeeld een aantal motorische vaardigheden, kan het zijn dat niet dezelfde kwaliteit geborgd kan worden. Als je een ander aspect van een vaardigheid vraagt, bijvoorbeeld online interviews afnemen in plaats van observaties als aspect van onderzoekvaardigheid, kan het zijn dat je weliswaar niet iets over de vaardigheid observeren kan zeggen, maar wel iets op metaniveau van de onderzoekvaardigheid. Als er naar andere aspecten van een vaardigheid gekeken wordt, is opnieuw normvinding tussen examinatoren nodig.

De informatie achteraf is waardevol om van te kunnen leren. Grondige evaluaties kunnen bijdragen aan het behouden of verder ontwikkelen van de positieve bijvangsten van deze Corona periode. Tevens, zoals Frans de Vijlder in zijn webinar van 1 juli 2020 benoemd, kan je achteraf gebleken verkeerde keuzes alsnog repareren en ervan leren (<https://youtu.be/5-aZQc3UTvE>).

Gevolgen voor studenten

Hoe acceptabel is studie vertraging als toetsen nu niet kan?

Examencommissies kunnen vanuit alle toetsen van de opleiding in het geheel zorgvuldige beslissingen nemen of studievertraging acceptabel is of niet. Als een alternatief echt niet kan in de afstudeerfase kan een examencommissie ook uitspraken doen over het realiseren van het eindniveau op grond van alles wat de student al tijdens de hele opleiding heeft laten zien. Deze afwegingen zullen geheel afhankelijk zijn van de student die het betreft en hoe het programma eruitziet.

Studenten kunnen in aanmerking komen voor financiële compensatie van collegegeld (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/ouders-scholieren-en-studenten-kinderopvang-en-onderwijs/hogescholen-en-universiteiten-hoger-onderwijs>), tevens is er een regeling met betrekking tot het BSA met een verlenging van 1 jaar.

Wij hebben studenten vrijstelling gegeven voor herkansingen omdat de vaardigheden ook al elders zijn getoetst. Hiermee is er verschil gemaakt binnen een studenten groep. Het zgn "belonen voor een onvoldoende". Mag dit wel of moeten alle studenten hetzelfde doen?

Het heeft sterk de voorkeur 'gelijke gevallen' gelijk te behandelen. Wellicht zijn er goede argumenten om in dit geval een uitzondering te maken betreffende de herkansing. Dit is een mooi voorbeeld van een toets om achteraf te evalueren; in hoeverre is het nodig deze vaardigheden 2x te toetsen?

Het is wel goed om sowieso het programma te evalueren. Als die vaardigheden al ergens anders worden getoetst, waarom is die herkansing dan nodig?

Bij "welke informatie heb ik al waardoor ik evt. een (deel van een) toets kan laten vervallen", moet je rekening houden met een bepaald percentage van studenten die zo'n formatieve

(toets)opdracht hebben gemaakt? Er zijn zo vaak studenten die niet meedoen met formatieve (toets)opdrachten maar alleen een summatieve eindtoets maken. Komen die er dan niet erg makkelijk vanaf; krijgen zij dan niet erg makkelijk hun EC's?

Hier neem je eigenlijk een programmatisch perspectief op toetsing in. Bij programmatisch toetsen heb je voldoende datapunten – in dit geval de formatieve toetsopdrachten – nodig om een valide en betrouwbare beslissing te kunnen nemen. Op die manier bekeken, heb je als examiner niet voldoende informatie tot je beschikking wanneer een student niet meedoet met de formatieve opdrachten.

Als een toets wel op locatie gedaan wordt en de student wil niet komen (wil bijvoorbeeld niet met ov-reizen) geven examencommissies hier dan een extra kans aan de student?

Dit is volledig afhankelijk van de specifieke situatie, van zowel de toets als van de argumenten van de student. Is het redelijkerwijs te verwachten van de student dat deze met het OV reist? Hoe beslis je dat als examencommissie als in 'niet corona tijd' een student een kans mist? De extra kans kan sowieso in veel gevallen pas worden toegewezen in het volgende studiejaar, nadat de student zijn reguliere kansen heeft benut, omdat in veel gevallen er deze zomer vaak nog net één reguliere kans georganiseerd kan worden op de hogeschool. De vraag is of dat zinvol is.

Als er een toets vervalst, wat doe je dan met de cijferboom van de studenten? Er moet namelijk wel een cijfer ingevuld worden in de cijferboom.

Indien de examenboom niet aangepast wordt, dan kan er overwogen worden om vrijstelling te geven. Enkele opleidingen zetten het cijfer om naar voldaan/ niet voldaan en kennen dit later toe als de student het onderdeel op een hoger niveau laat zien.

Ook de cijferboom op zich kan aangepast worden waarbij deze toets vervalst. Dit is een grote wijziging omdat daarmee het examenprogramma wordt aangepast

Is er ook af en toe 'genade' mogelijk?

Er kan geen sprake zijn van "genade" bij bijvoorbeeld fraude of het onvoldoende kunnen aantonen van een bepaald niveau dat gevraagd wordt bij een (alternatieve) toets.

Met betrekking tot vaardigheden kunnen examencommissie zich afvragen in hoeverre vaardigheden gecompenseerd worden binnen het toetsen van competenties als geheel en in hoeverre het noodzakelijk is deze afzonderlijk te toetsen.

Ten slotte kunnen examencommissie zich afvragen in welke mate ze vertrouwen hebben in het gehele opleidingstraject. In hoeverre dragen ervaringen uit voorgaande jaren bij aan het vertrouwen dat het opleidingstraject er mede zorg voor draagt dat je een startende beroepsprofessional aflevert? In dit geval is 'genade' niet het juiste woord, maar zouden wij liever spreken over 'vertrouwen'.

* Vier scenario's als voorbeeld:

Vanwege de coronamaatregelen zitten vele examinatoren met de vraag hoe de tentamens vormgegeven moeten worden. In overleg met de andere examencommissies binnen de Academie Educatie en de academiedirectie is onderstaande aanwijzing tot stand gekomen. Voortschrijdend inzicht zal leiden tot aanpassingen van de aanwijzingen.

Er zijn vier mogelijke scenario's waarbij aanpassingen in tentamens kunnen voorkomen. Voor scenario's 1, 2 en 3 is geen toestemming van de examencommissie nodig, maar wordt deze wel geïnformeerd over argumenten voor aanpassing. Voor aanpassingen in scenario 4 is toestemming van de examencommissie nodig. Bij twijfel consulteer je de SKE-er binnen je opleidingsteam of een lid van de examencommissie.

1. Geen aanpassingen, tentamen gaat door zoals gepland
 - a. Voorbeeld I:
Een leertaak wordt uitgevoerd als gepland.
 - b. Voorbeeld II:
Onderzoek eindfase: een ontworpen interventie zou worden uitgevoerd. Vanwege maatregelen wordt het ontwerp van de interventie geëvalueerd met leerlingen of experts via online interviews. Omdat er in de opdracht geen vorm wordt voorgeschreven is dit geen aanpassing van het tentamen.
2. Tentamen blijft qua inhoud en vorm hetzelfde, afname tijdstip wordt aangepast
3. Tentamen met beperkte aanpassing: doelen en toetsmatrijs van het tentamen blijven gelijk
 - a. Manier van meten van eisen wordt aangepast aan mogelijkheden
 - i. Voorbeeld I
Bij een opleiding wordt een observatie gedaan van een interventie. Meting Observatie wordt vanwege maatregelen aangepast naar interview op afstand.
 - b. Toetsvorm van meten van eisen wordt aangepast aan mogelijkheden
 - i. Voorbeeld I
Een kennistoets wordt online mondeling afgenomen.
 - ii. Voorbeeld II
Een kennistoets wordt aangepast naar een take-home paper.
 - iii. Voorbeeld III
In plaats van een live assessment wordt een online opdracht gegeven.
4. Tentamen met wezenlijke aanpassing
 - a. in de toetsmatrijs
 - i. Voorbeeld I
Twee tentamens vanuit verschillende OWE's worden samengevoegd in één tentamenmoment. Vanwege de beperkte effectieve tijd is de steekproef per OWE kleiner. Examinator geeft argumenten voor aanpassing.
 - ii. Voorbeeld II
Onderdelen uit twee veldwerktuetsen worden gecombineerd. Gecombineerde toetsmatrijs maakt duidelijk welke vaardigheden waar getoetst worden en hoe de oorspronkelijke OWE's becijferd worden. Examinator geeft argumenten voor aanpassing.
 - iii. Voorbeeld III
onderdelen uit een kennistoets (laag in taxonomie) en een leertaak (hoger in taxonomie) worden gecombineerd in een CGI. Eén tentamen levert cijfers voor twee deeltentamens. Examinator geeft argumenten voor aanpassing.
 - b. doelen blijven niet gelijk
 - i. Slechts een deel van de doelen kunnen getoetst worden of doelen moeten worden aangepast.
 - c. doelen die niet getoetst kunnen worden
 - i. Voorbeeld
Bij werkplekklaren kunnen niet alle activiteiten uitgevoerd worden. Voor werkplekklaren zijn er aparte adviezen uitgebracht. Deze maatregelen zijn afgestemd met de examencommissie.
 - d. Waarbij de nakijktermijn wordt overschreden
 - i. Indien vanwege werkbaarheid gezien de maatregelen het onhaalbaar is om de nakijktermijn van 15 werkdagen aan te houden, kan er bij uitzondering een verlenging van de nakijktermijn tot uiterlijk 10 werkdagen toegestaan worden.